

تاریخ عثمانی انگلیسی

۱ اگستوس
۱۲۲۱

پنج سے
نومبر ۲۳

مجموعہ سی

وفيات

توفيق پاشا

توفيق پاشا ارتحال دار بقايتى : تاريخ عناني انجمي اعضاى
 معاونه سدن مهم بر عضويت ، اردومن امکدار ، فکر و ذكسيله ،

علم و عرفانىله کنجلکه و اردویه خدمت اينش فيمدار بر رکنى
 غائب ايله دی .

توفيق پاشا اردومنك دکرلى سپالرندندي . حياتى و آمالنى

ملکتک فکری ترقیته، علمی تعالیسته حصر ایش، مسلک عسکریسته بیله الاژیاده بونقطه به عطف اهمیت ایله مشدی. مکتب حربیه دن پارلاق و کنج برادرکان حرب او لارق چیقدینی زمان، فرانسز جهه به حقیله واقف، کمال بلک مسلک ادبیسته مفتون، دهسا طوغرلوی او زمانک ادبیانی میانتده یتشمک لیاقت واستعدادی حائزدی. طرز تحریرینه، اسلوبته، صورت تفکرینه بودورک بلک بویوک تائیدی او لشیدی. توفیق پاشا، زمانک اک پارلاق ارکان حربیه میانتده حرمته کوستارلیک زمان عسکری بر اثر ترجمه ایله مشدی: بلومه نک (سوق الجیش) ی. اون اون بش سنه صوکرا قیمتی تقدیر ایدیله رک لسانزه تام بر صورتده ترجمه ایدیلن بو اثر او زمانلر توفیق پاشا طرفدن، کیم بیلبر ندرلو برشفولیته مبنی، یارم بر اقلامشیدی. فقط صون ترجمه ایدن ذات محترم توفیق پاشانک حسن انتخابه، تفوذ نظرینه عرض تقدیرات اینگذن کری طورمیور، بو تقدیراتی کتابک مقدمه سندده تکرار ایدیوردی.

فاتحی توفیق پاشا فطرة عسکر لکه بخلوب، ظریف، وطنپرور، حسام ارکان عسکریه من دندی. مسلکاً عسکر لکه، حاً تاریخه بویوک و قلبی انجذابه مالکدی. هان اک کزیده، اک وطنپرورانه ائرلی تاریخه داردی: (انیال) ایله (ختصر تاریخ عثمانی) توفیق پاشانک مطنطن، طبیعت اقلی بر اسلوبده یازدینی انفس آناردنی. خصوصیله (تاریخ عثمانی) سی بوتون مکتبه تدریس او لو نیور، عثمانلی پادشاهلری حقنده کی حرمتکارانه، قهرمانانه فکر لری کنج عسکر لرک حافظه منه نقش ایدیلیوردی. ارد و منک امر اسی صیرانه داخل ادلان هان بر نسل، عسکری اعداد دیار نده کاملأً توفیق پاشانک تاریخی او قومشلر دی. بناءً علیه ضابطانک قسم اعظی ایچنده توفیق پاشا نامنی طاییان یوق کیدر. توفیق پاشا ۹۳ ده مکتب حربیه دا خل اولدی، ۹۷ ده ارکان

حرب یوزپاشیلیله نشأت ایتدی . حشائش همان قسم اعظمی ممالک اجنیمه اجرا او لو تان مانوره لرده ، آن شاه میله رلکلرده بکیردی . لسانه وقوف ، ظرافت افعالی ، وضع کارانه سی ، لوندانه اطواری او فی با رسک اک کار جمعیتلرندہ حرمتلره و تقدیرلره مظہر ایدیسوردی . خصوصیه ادبیانه وقوف ، حسنہ و صفتہ بخلوبیتی توفیق پاشائش بور حرمته لیاقنی تأیید ایده جک اس بادندی . « کوزل توفیق پاشا » هر جمیتنہ مظہر تو قبرات ادیلور ، فکری ، ذکاسی ، علمی ایله کندینی سودیریسوردی . توفیق پاشا اوروپاده بکیردیکی حیاتدن يك زیاده استفاده ایتدی .

یکانه دوشونجنسی ، عثمانیلئی حافظه ایتمکله برابر اوروپالیلاشمقدی . تو روکلک ایچون اکزیزاده لسانی نظردقه آلیلور ، ساده بر لسان ایله ، مرکسک آکلا بایله جکی بر اسلوبده کتابلر ، غزنیه لر نشر ایده رک عوامک فکری تربیت سنه چالیشمقدی ایستیسوردی . آرتق کمال بک مکتبنک اک پرستشکار شاکردنی بولسانی بر آریستو قرات لسانی عد ایدیسوردی . واقعاً بو طرز ده یازی یاز مقدنین ینه تحریر دنی نفس ایده میوردی ، فقط ساده بر لسان اونک فکر نجعه خلق خلائق تحقیل و تربیتی ایچون اکامین بر لساندی . ملنی پتشدیرمک ایچون خلق فکر آیا یوکسلنک لازم دی . بونک ایچون مشروطیتی متعاقب اوروپادن استانبوله کل دیکی زمان دزحال اسکی (تاریخ عثمان) سنی اولینه آلدی . بو افاق ، فقط کزیده اثری آچیق بر لسان ایله تفصیلاً یازمایه قویولدی . او صرمه لرده تربیه و تدریسات عسکریه مفترسلکننده بولونیسوردی . وظیفه سندن بوش وقت بولونچه بو کتابله مشغول او لیلوردی . نهایت آماله موفق اولدی ؟ فقط اسکی اسلوبده اثرلر یاز مقدن ده خالی قلامدادی . ببروسیا حتی او کا بد بخت جمل عاشقانه مناقبی الهام ایتدی . (شهرزاده جم) حقده او فاق بر رساله یازدی . دها صوکرا یاز دینی کتاب ، توفیق پاشائش صوک و معظم بر اثری ایدی : (اساطیر یونانیان) . توفیق پاشایی یازمایه تشویق ایدن حس ، خلق مزه ازمنه قدیمه ده

يونان مدینتک اویتادینی روی ، دور انتباه او زرنده یونان تأثیراتی ، صفتده و ادبیانده یونان خسیاتی کوستمکدی . بیویک شاهریز عبد الحق حامد بلک اقیدنک کزیده تقریضاریله انتشار ایدن بو اردن کندی بلک منوندی . آنهنک کلکون و مانی ساسی الشده ، چاملرک و لیلاقلرک ، صاریشین غازیه لرک ، آتشین کلرک کوک آچیجی رایمه لری آره سنه ، طیعتک کوزالکلرینه ، سهانک متبدل وجاذب رنکلرینه مکس اولان صاف و آسوده بر دکزک رنکین موجه لری فارشیسته توفیق پاشا آفرودتک کوبوکلرایجنده طریف و عربان تصویری ، پوزیدونک افعالی ، کوپیدونک کوکلر الهام ایلدیکی عشقله مشغول اولشیدی . توفیق پاشا ایکنچی و یانه محاصمه نه دائرده بر اثر حاضر لامق او زره ایدی ؛ کدا (پیلم) ده انتشار ایدن فتح قسطنطینیه نک ده باش قسمیانی ترجمه ایشیدی ؛ فقط حیانده یکانه امل عوامه مخصوص بر غزنه چیقارمک ، عوامه مخصوص علوم و فتوهه دائز بر کتبخانه تأسیس ایله مک ایدی . بو املنی صلحدن سوکراهه ساقلایبور ، بو پارلاق اید قلبنده اثراح حاصل ایدیبوردی .

توفیق پاشا فکرآ هب بمشفویتلرله امرار اوقات ایدردی . اخلاقاً صاحب کمال ایدی . لطیف اندامی ، جدی طورلریله حقیق بر عسکر اولدیقی کوسترن توفیق پاشا قبلآ ضعیف و حساسدی . مرحت و شفقت حلزی بوتون موجودیتی تشکیل ایدر ، اوافق بر سفالت منظمه نه فارشی کوزلری یا شاریردی . توفیق پاشا او صاف و منیاتی ایله همان هر کمی کندیسته محلوب ایشیدی .

* *

توفیق پاشایی صوک دفعه کوردیکم زمان ، مدھش بر منظره فارشیسته بوتون وجودیک تزه دیکنی حس ایتم . فارشیده باشقة بر وجود ، باشقة بر سیما ، باشقة بر شکل کوروییوردم . پارلاق و جوال کوزلرک

نوری سوئش ، دانما پرطرافت طوران سیا قورقونج بر صورتده
صارارمشدی .

بۇ كورىز كورىز متأثر اولدى ، قوللىرىنى يىتابانه طايابارق
طوغىرولدى ، كوز ياشلىمى كوج ضبط ايدى بىلىوردم . سختلىرىنى سؤال
ایتمد : براز ايلشىدىكىنى ، آياغە فالقار فالقعاز جاڭىشمايه باشلايەجىنى
سوپىلىور ، حىاستك صوك كونلارنە بىلە ئاك معزز املەندن بىح
ايدىپوردى ؟ توفيق پاشا بومدەشن خستەلكىن قورتولاچىنه
قاندى . حتى آطەنك طراوتدار چاملرى آتشىدە مسەمودانە
بر حىيات تصور ايدىپوردى . فقط بو املى بويوك والىم بر فلاكت
تعقىب ايلەمشىدى . زوالى توفيق پاشا برايك كون سوگرا ، ارتحال
داربىتا ايتىش ، يشىل چاملرک بىر سکون سايەلرىنە بىدل قارە طوبراقلىك
مظلوم آغۇشە كومولىشدى . . . .

احمد رفيق

مرحوم مشارىلېك ترجمە حالى بروجە آتىدر :

تۈز سە ۱۲۹۳ تارىخىندا مكتېپنون حربىيە داخل اوھەرق ۱۴ تۈز
سە ۱۲۹۷ تارىخىندا اركان حربىيە يوز باشىليقىلەنىتت و آناتلولى استەتكاماتى كىشىياتە
و ۱۰ مايس سە ۱۲۹۸ تارىخىندا قطور حدودىتە مأمور ايدىلى .
۲۲ تىزىن ئانى سە ۱۲۹۸ تارىخىندا اركان حربىيە دايرەسى
ايىنچى شىبەسە تىزىن و ۱ تۈز سە ۱۲۹۹ تارىخىندا قول آغاسى نصب
اولىدى . . . .

۸ تۈز سە ۱۳۰۱ تارىخىندا فرانسە جەھورىتى بىر نجى وايىنچى اردەولرى
بويوك عىكرى مانورالىيە و مۇزخا مېيت سىنە ملوكانە اركان حربىيە سە مأمور
ايدىلى . ۱۹ تۈز سە ۱۳۰۱ دە درد نجى رېبىدىن مىبىدى نشايىلە تلىپىن
و ۱۹ آغسەتس سە ۱۳۰۲ تارىخىندا بىكاشى نصب اولىدى .
۲۵ ايلول سە ۱۳۰۲ دە حدود يۇنانىيە استكشافە مأمور اوھەرق
عزمىت و عودت ايدىلى ، ۲۷ مارت سە ۱۳۰۴ دە اوچىنچى رېبىدىن مىبىدى نشايىلە
تلىپىن و ۱۳ كانون ئانى سە ۱۳۰۵ دە فائەقىام نصب اولىدى . ۲۹

تموز سنه ۱۳۰۶ ده پارس سفارت سنیه میبلزلکنہ تعین اولنده ۲۶
آگتوس سنه ۱۳۰۶ ده پارسہ مواصلت ایندی . و ۲۱ مارت سنه ۱۳۰۸ ده
لوندره آتش نوالیله برلکدہ فرانسده اجرا اولنچق سریع آتشل نوایجاد
طوب تغیریه سنه مامور ایدلی .

۲۹ آگتوس سنه ۱۳۰۷ ده ایکنچی رتبه دن عمان نشانیه تلطیف و ۲۴
آگتوس سنه ۱۳۱۰ تاریخنده میرآلای نصب اولنده .
مالک محروسة شاهانه لک قسم اراضی فته تطبیقاً خربیه سنک اخذ تو رسیمندہ
قولالائیق اوزره پارسده اعمال ایندیلکدہ اولان آلات وادوانک اعمالات
نظارت ایمی خصوصه بالاستیندان ۴ ایلوں سنه ۱۲۱۱ تاریخنده اراده
سنیه ملوکانه شرف صادر اولدی و ۲۹ تشرین ثانی سنه ۱۳۱۱ ده میرلواله
ترفیماً مکتب حریبه درس لظارتنه تعین بیورلی اوززیه پارسدن درسادته
عودت ایدلی .

۲۷ کانون ثانی سنه ۱۳۱۲ ده بروکل سفارت سنیه میبلزلکنہ
تعین بیورلی و ۱ مارت سنه ۱۳۱۳ ده بروکلہ مواصلت ایندی .
ایران حکومت طرفدن اعطا اولنان ایکنچی رتبه دن شرخورشید نشانک
قبول ولدی الاجباب تبلیق خصوصه بالاستیندان ۲۶ تموز سنه ۱۳۱۹ ده
ارادة سنیه ملوکانه شرف صادر اولدی و ۲۶ کانون ثانی سنه ۱۳۲۱ ده برجی
رتبه دن مجیدی نشانیه تلطیف و ۳ آگتوس سنه ۱۳۲۴ ده ارکان حریبه
عمومیه دائره سنه نقل و تعین اولنده .

۲۹ ایلوں سنه ۱۳۲۴ ده فریقلکه ترفیماً عنیق ایکنچی اردویه منسوب
نظایہ یکرمی برجی فرقہ قوماندانلخته و ۱۰ تشرین ثانی سنه ۱۳۲۴ تاریخنده
اردوی مذکور نظامیہ اوچنجی فرقہ قوماندانلخته و ۱۳ مارت سنه ۱۳۲۵
تاریخنده مکاتب حریبه نظارتنه و ۶ کانون ثانی سنه ۱۳۲۵ ده تربیه و تدریسات
عکریه مفتسلکنہ تعین و ۸ تموز سنه ۱۳۲۶ ده آلنون و کوش امتیاز
مدالیلہ تلطیف بیورلی و ۲۴ کانون اول سنه ۱۳۲۹ ده اجرای مقاعدی
خصوصه اراده سنیه ملوکانه شرف صادر اولدی .

توفیق پاشا جیانک صوک زمانلرنده سیاسته بر حزن طاری اولشندی .
نهایت صاریلک علته مبتلا اولدی ، اجرا ایدلین بر عملیہ جراحیه دن صوکرا
۴ کانون اول سنه ۱۳۳۱ تاریخنده ، آنچق الیسی مت加وز اولدین حالده ،
ارتجال داربا ایدلی . وفاتی ضایعاندندر . رحمة الله عليه رحمه واسمه